

DOMSTOLENS DOM (FØRSTE AFDELING)
AF 30. JANUAR 1974 ¹

**Raymond Louwage og Marie-Thérèse Moriame,
gift Louwage
mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber**

Sag 148/73

Sammendrag

1. *En institutions retsakter — internt direktiv — bindende virkning*
 2. *Tjenestemænd — godtgørelse af udgifter — dagpenge — betingelser for tildeling (Vedtægten for tjenestemænd, bilag VII, artikel 10)*
1. Selv om et internt direktiv ikke er en retsregel, som administrationen er forpligtet til at følge, indeholder det dog retningslinjer for administrationens praksis, som denne ikke kan tilsidesætte uden begrundelse, idet principperne om den ligelige behandling ellers ville blive krænket.
 2. En tjenestemand har krav på dagpenge, såfremt han for at opfylde sin forpligtelse til at bo ved sit tjenestested må tage ophold et andet sted end hans hidtidige bopæl, uden han dog kan opgive denne.

I sag nr. 148/73

ægtefællerne LOUWAGE, tjenestemænd ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, boende 51, avenue des Mouflons, Overijse, med advokat ved Storhertugdømmets Cour Supérieure de Justice, Victor Biel, som rettergangsfuldmægtig, boende 71, rue des Glacis i Luxembourg, og med valgt adresse på dennes kontor,

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, repræsenteret af sin juridiske rådgiver, Joseph Griesmar, som befuldmægtiget, og med valgt opholdssted hos sin juridiske rådgiver, Pierre Lamoureux, 4, boulevard Royal, Luxembourg,

sagsøgt,

angående annullation af skrivelsen af 25. oktober 1972 fra chefen for afdelingen »Individuelle rettigheder, privilegier« om sagsøgernes flytteudgifter, bosættelsespenge og dagpenge,

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af: afdelingsformanden, A. M. Donner, dommerne, R. Monaco og C. Ó Dálaigh (refererende),

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Faktiske og retlige omstændigheder

Over sagens faktiske omstændigheder, anmodningens genstand og parternes påstande og anbringender har den refererende dommer udarbejdet følgende retsmøderapport:

I — Sagsfremstilling og retsforhandlingernes forløb

1. Ægtefællerne Louwage er på nuværende tidspunkt tjenestemænd ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i Bruxelles. Tidligere boede de i Luxembourg, hvor fru Louwage den 15. juli 1958 var blevet ansat som hjælpeansat i Rådets sekretariat og den 1. november 1958 som tjenestemand ved Europa-Parlamentet.

Efter at hr. Louwage havde været beskæftiget i det private erhvervsliv i Luxembourg, søgte han ansættelse ved EØF-Kommissionen i Bruxelles, hvor

han den 20. juli 1964 fik stilling som hjælpeansat. Efter en prøvetid på 6 måneder fra den 1. oktober 1968, hvor han gjorde tjeneste ved den fælles Kommission, blev han den 1. april 1969 fastansat som tjenestemand. Fra Bruxelles tog han hver weekend til Luxembourg for at besøge sin familie.

I den hensigt at genskabe »et rigtigt hjem« opnåede fru Louwage efter anmodning at blive flyttet fra Europa-Parlamentet til Kommissionen i Bruxelles med henblik på midlertidig tjeneste i anden stilling for en periode af seks måneder regnet fra april 1971, en periode, der blev forlænget, indtil hun i 1972 opnåede fastansættelse.

Ved hustruens ankomst til Bruxelles havde hr. Louwage opgivet den ét-værelses lejlighed, som han hidtil havde beboet, og var flyttet sammen med hende ind i en anden ét-værelses lejlighed, mens de ventede på, at det hus, de byggede i Overijse, skulle blive færdiggjort.

Uden at afvente berigtigelse på sin forflyttelse, men sikker på at opnå den hurtigt, indgav fru Louwage den 11. november 1971 anmodning om flyttetilladelse. Hun modtog intet svar på sit brev, hvori hun fremhævede, at hverken hendes mand eller hun selv endnu havde bosat sig, og at de ikke havde modtaget bosættelsespenge og i øvrigt heller ikke dagpenge. Imidlertid »havde de heller ikke mulighed for at bo i deres hjem, som de fortsat opretholdt i Luxembourg«, hvortil de rejste hver weekend sammen med deres søn (student i Liège), som de ikke havde mulighed for at huse i Bruxelles.

Flytningen fandt imidlertid sted den 27. januar 1972, og regningen fra flyttefirmaet blev betalt den 22. august 1972.

2. Den 25. oktober 1972 modtog fru Louwage en skrivelse fra direktoratet for sociale anliggender, underskrevet af chefen for afdelingen »Individuelle rettigheder, privilegier«, som svar på de henvendelser, hun havde rettet vedrørende godtgørelse af flytteudgifter og betaling af dagpenge og bosættelsespenge, som hun selv og hendes mand havde til gode. I denne skrivelse

- afviser administrationen godtgørelse af flytteudgifter, så længe flyttefirmaet ikke har givet nogen forklaring på faktureringsfejlen (firmaet havde faktisk indsendt en faktura på 40 600 bfr., der dog kun var blevet betalt med 24 600 bfr.);
- anerkendes det, at fru Louwage er berettiget til bosættelsespenge med et beløb, der svarer til hendes månedlige grundløn på tidspunktet for forflyttelsen, og den samme ret indrømmes hr. Louwage, dog med et fradrag på 20 % af summen af de dagpenge, som han har oppebåret i den femte og sjette måned, hvor han har været beskæftiget i Bruxelles;
- meddeles det, at dagpenge for perioden fra 1. april til 27. september 1969, som hr. Louwage med urette har oppebåret som »fiktive flytteudgifter«, vil blive tilbageholdt i hr.

Louwages løn; med hensyn til fru Louwage er hun ikke berettiget til dagpenge, idet hun ved at slå sig ned i Bruxelles »er genforenet« med sin mand.

3. Den 30. november 1972 indgav sagsøgerne til generaldirektøren for administrationen en klage i medfør af artikel 90 i tjenestemandsvedtægten med henblik på annullation af de beslutninger, der var indeholdt i skrivelsen af 25. oktober, på godtgørelse af flytteudgifter (24 600 bfr.) og på betaling af dagpenge til fru Louwage, for hvem Bruxelles altid havde udgjort et foreløbigt opholdssted, idet familiens hjem stedsede reelt var blevet opretholdt i Luxembourg.

Klagen retter sig også »imod beslutningen om at tilbagesøge de dagpenge fra hr. Louwage, der er udbetalt for den fiktive flytning«.

Idet Kommissionen ikke havde modsat sig udbetaling af bosættelsespenge, forekom det endelig sagsøgerne rimeligt, at disse blev betalt til hver af dem til »ungkarletaksten«.

4. Da denne klage forblev ubesvaret, anlagde sagsøgerne nærværende søgsmål den 29. juni 1973.

Den skriftlige procedure er forløbet forskriftsmæssigt. Domstolen (første afdeling) har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have påhørt generaladvokaten besluttet at åbne den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Parternes påstande

Sagsøgerne nedlægger følgende påstand:

1. skrivelsen af 25. oktober 1972 annulleres;
2. Kommissionen dømmes til
 - a) at betale fru Louwage 24 600 bfr. med renter 4 % pro anno fra 24. august 1972 til betaling sker som godtgørelse af flytteudgifter (de

- sagsøgende har senere frafaldet kravet på betaling af morarenter);
- b) at betale hr. Louwage to måneders grundløn som bosættelsespenge (sagsøgeren har senere ændret sin påstand til kun at angå 1 måneds løn);
 - c) at betale fru Louwage dagpenge i henhold til tabellen i artikel 10 i bilag VII i perioden fra 5. april 1971, på hvilken dato hun tiltrådte sin tjeneste ved Kommissionen i Bruxelles, til den 27. januar 1972, flyttedatoen;
3. Det statueres, at hr. Louwage i god tro har oppebåret dagpengene mellem den 1. april og den 27. september 1969, at administrationen ikke er berettiget til at anmode ham om tilbagebetaling af det beløb, ej heller at søge sig fyldestgjort ved løntilbageholdelse, og at betingelserne for tilbagesøgning af fejlagtigt udbetalte beløb i henhold til vedtægtens artikel 85 ikke er tilstede (sagsøgeren har senere accepteret ansættelsesmyndighedens erklæring om afkald på ethvert krav om tilbagebetaling);
 4. Kommissionen dømmes til at afholde sagens omkostninger.

Sagsøgte nedlægger følgende påstand:

1. hr. Louwages klage afvises, idet den er uden genstand og derfor ikke kan antages til realitetsbehandling i det omfang, den vedrører annullation af beslutningen af 25 oktober 1972 om tilbagesøgning af en del af de dagpenge, der er udbetalt ham før den 27. september 1969 (sagsøgeren er enig heri);
2. hr. Louwages krav om bosættelsespenge med et beløb af to måneders grundløn afvises fra realitetsbehandling, og forkastes i hvert tilfælde som savnende fornødent grundlag (sagsøgeren har frafaldet denne del af sin påstand);
3. fru Louwages påstand forkastes som savnende fornødent grundlag i det omfang, hun herved kræver fuld

godtgørelse for de reelle udgifter til flytning af det fælles bohav, og ligeledes i det omfang, hun kræver dagpenge for perioden fra 5. april 1971 til 27. januar 1972;

4. fru Louwages klage afvises, idet den er uden genstand og derfor ikke kan antages til realitetsbehandling i det omfang, hun herved kræver betaling af de bosættelsespenge, hun har krav på, idet sagsøgte vil fremlægge bevis for, at betalingen er sket inden for de nærmeste dage eller i hvert fald inden afsigelse af dommen i nærværende sag;
5. sagsøgerne dømmes til at afholde sagens omkostninger (i sin duplik har sagsøgte overladt dette spørgsmål til Domstolens afgørelse).

III — Parternes søgsmålsgrunde, indsigelser og andre anbringender

Sagsøgte har ikke fremsat nogen indvending mod sagens antagelse til realitetsbehandling.

Vedrørende realiteten

Første søgsmålsgrund: tilsidesættelse af vedtægtens bilag VII, artikel 9

Sagsøgerinden gør gældende, at den beslutning, der indeholdes i skrivelsen af 25. oktober 1972, ikke opfylder betingelserne i henhold til vedtægtens bilag VII, artikel 9, og at de udgifter, hun har afholdt i forbindelse med flytningen, skal godtgøres hende.

Sagsøgte svarer, at det er hr. Louwage, der har betalt beløbet på 24 600 bfr., og at formuefællesskabet kun giver sagsøgerinden ret til forskellen mellem det beløb, der er betalt til flyttefirmaet (24 600 bfr.), og de fiktive flytteomkostninger, som hr. Louwage i 1968 har oppebåret som dagpenge (14 650 bfr.), dvs. 9950 bfr.

En beslutning fra Kommissionen af 17. marts 1971, der har virkning fra 5. marts 1968, bestemmer, at »en tjenestemand der, selv om han har opnået tilladelse dertil, ikke er flyttet inden for det år, der følger efter hans fastansættelse . . . er berettiget til dagpenge i en periode af seks måneder; derefter fra den syvende måned et beløb, der svarer til de fiktive flytteudgifter, dog ikke ud over en periode på maksimalt seks måneder. Det for meget erlagte vil tilbagesøgt«. Denne tekst må sammenholdes med den tidligere artikel 10, stk. 3 i vedtægtens bilag 7, der var gældende, da hr. Louwage blev fastansat, og som for den tjenestemand, der ikke var flyttet inden for et år efter fastansættelsen, begrænsede dagpengene til »alene det beløb, som han var berettiget til i tilfælde af flytning«.

Sagsøgte mener, at de dagpenge, der er udbetalt hr. Louwage fra 1. april 1969 til 27. september 1969, dvs. fra den syvende måned i den periode, hvor han oppebar dagpenge, nødvendigvis må omfatte et ikke ubetydeligt beløb som »fiktive flytteudgifter«. Disse fiktive udgifter svarende til en flytning fra Luxembourg til Overijse (fra 201 til 250 km) for en tjenestemand i kategori C, der er familieoverhoved, kan i henhold til den tabel, der indeholdes i bilaget til ovennævnte tjenesteforskrifter, reelt fastsættes til 12 650 bfr., der dog skal forhøjes med 2 000 bfr. for én person (sønnen), der forsørges af hr. Louwage. Ved således fra 1. april 1969 til 27. september 1969 at have oppebåret dagpenge på i alt 36 000 bfr. har hr. Louwage allerede modtaget 14 650 bfr. »svarende til de fiktive flytteudgifter«, der i henhold til vedtægten nødvendigvis på forhånd må godtgøres med et skønsmæssigt beløb svarende til omkostningerne ved en fremtidig flytning, når denne ikke har fundet sted i det år, der følger efter fastansættelsen. Dette beløb, der tidligere af en ganske bestemt grund (at sagsøgte skulle afholde udgifterne ved en endnu ikke gennemført flytning) tilfaldt ægtefæller, som levede i formuefællesskab, kan kun tages i betragtning, såfremt ægtefællerne, efter at den fælles flytning har fun-

det sted, og der herved er opstået en fælles gæld til flyttefirmaet, ansøger sagsøgte om godtgørelse af de fælles udgifter til flyttefirmaet til frigørelse fra den fælles gæld.

Når henses til de udbetalinger, som hr. Louwage som legal administrator af formuefællesskabet allerede havde modtaget i løbet af 1969, forekommer det sagsøgte, at alene saldoen på 9 950 bfr. stadig er forfalden til betaling.

Sagsøgerinden indvender, at sagsøgte ikke har nogen forpligtelse over for ægtefællerne Louwages formuefællesskab, men over for sine ansatte. Det er fru Louwage, som har krav på, at bilag VII's artikel 9 finder anvendelse. I øvrigt kan sagsøgte ikke forlange, at der af fællesejets midler skal tilbagebetales et beløb, som sagsøgte med hensyn til hr. Louwage har givet afkald på (brev af 31. juli 1973).

Sagsøgte mener ikke, at samtlige 24 600 bfr. skal godtgøres fru Louwage, når bortses fra den første skønsmæssige forskudsudbetaling, der af de samme grunde tilfaldt ægtemanden. Der ville herved blive skabt en ubegrundet berigelse for ægtefællerne. Sagsøgte har ikke været inspireret af nogen ond vilje af den art, som sagsøgeren tillægger sagsøgte; at »ofre hudstruens interesse« på grund af hendes køn er en tankegang, som på ingen måde har ligget til grund for sagsøgtes beslutning.

I strid med hvad sagsøgeren mener, følger det i øvrigt ikke af beslutningen af 31. juli 1973, at »de fiktive flytteudgifter, der er udbetalt til manden, ikke kan have betydning for fru Louwages flytning, i slutningen af januar 1972«. Sagsøgte har udtrykkeligt givet afkald på som fejlagtigt udbetalt at tilbagesøge det overskydende beløb, dvs. forskellen mellem samtlige udbetalte dagpenge mellem den 1. april 1969 og den 27. september 1969 (36 000 bfr.) og de fiktive flytteudgifter (14 650 bfr.) nemlig 21 350 bfr., derimod ikke selve de fiktive flytteudgifter. Det er dem (de 14 650 bfr.), sagsøgte vil trække fra de reelle flytteudgifter, ikke fordi de fejlagtigt er blevet udbetalt, men for at

undgå en godtgørelse, der er større end et krav skabt ved samme retsstiftende kendsgerning og med samme årsag, som danner grundlag for en første skønsmæssigt fastsat forskudsgodtgørelse.

Anden søgsmålsgrund: overtrædelse af tjenestemandsvedtægtens bilag VII, artikel 10

Sagsøgerinden bemærker, at hun opfylder betingelserne i den tidligere artikel 10, stk. 1 i vedtægtens bilag VII, eftersom hun ikke fortsat har kunnet bo på sit hjemsted og i en periode på ni måneder ikke har kunnet flytte (de ni måneder beregnes som tidsrummet mellem hendes foreløbige tilknytning til Bruxelles og flytningen).

Sagsøgte henleder opmærksomheden på ordlyden af beslutningen af 31. juli 1973: »Da De blev tilknyttet Kommissionen den 5. april 1971, blev De på ny forenet med deres mand, der i adskillige år havde boet i Bruxelles, hvorfor Deres hjem må være genoprettet. En af betingelserne i den tidligere artikel 10, stk. 1 i vedtægtens bilag VII, nemlig at man ikke fortsat kan opretholde sit hjem, er følgende ikke opfyldt i deres tilfælde«. Sagsøgte bestrider, at sagsøgerinden med rette kan påberåbe sig, at familien er blevet boende i Luxembourg, indtil flytningen fandt sted. En lejlighed, der bruges som sekundær weekendbolig og resten af tiden som opbevaringssted for løsøre, kan ikke udgøre et hjem. Først og fremmest på grund af ægtefællernes boligfællesskab må det fælles hjem siges at være genoprettet fra april 1971 i Bruxelles, det sted hvor de nu arbejdede og boede sammen de fem af ugens syv dage. Dette synspunkt synes ikke at stride mod sagsøgerindens opfattelse, eftersom hun havde ansøgt om overflyttelse til Bruxelles »med henblik på dér at genoprette et rigtigt hjem«.

Sagsøgerinden indvender, at sagsøgte har erkendt, at ægtefællernes hjem indtil april 1971 var i Luxembourg. For at opfylde kravene i vedtægtens artikel 20 havde fru Louwage imidlertid forladt

dette hjem og havde godtgjort, at hun ikke længere kunne bo der. Sagsøgerinden bestrider, at ægtefællernes hjem blev genoprettet i Bruxelles ved hendes ankomst dertil. Selv om dette alligevel skulle være tilfældet, ville det være uden betydning for anvendelsen af artikel 10, eftersom dagpengene var blevet udbetalt på den betingelse, at den ansatte måtte forlade sit hjem og ikke var i stand til at flytte. Imidlertid er begge disse betingelser opfyldt. I øvrigt er det ikke muligt at flytte, når man som sagsøgerinden midlertidigt gør tjeneste i en anden stilling.

I henhold til den tidligere artikel 10 i bilag VII, der var gældende, da rettingerne stiftedes, falder spørgsmålet ud til fordel for sagsøgerinden, selv om det må lægges til grund, at det fælles hjem blev genoprettet i Bruxelles. Den første sætning i nævnte artikel indeholder nemlig kriteriet for en midlertidig ophævelse af en ellers fast bopæl og ikke for ændring af bopæl. Tjenestemanden har ret til dagpenge, når han kan godtgøre, at der har været tale om en midlertidig ophævelse af en ellers fast bopæl. Da sagsøgte erkender, at hjemmet før 5. april 1971 befandt sig i Luxembourg, må den ét-værelses lejlighed i Bruxelles imidlertid også være et hjem forskelligt fra det i Luxembourg, og der er således sket den flytning af hjemmet og en midlertidig ophævelse af bopælen i den betydning, der er forudsat i artikel 10 i bilag VII, som den var udformet i april 1972.

Sagsøgte bestrider, at fru Louwage i april 1971 »flyttede fra sit hjem«. Det ville have været tilfældet, såfremt hjemmet var forblevet i Luxembourg, men det er ikke muligt at forlade et hjem, når man fortsat bor samme sted. Det er der kun tale om, såfremt nogen skifter bopæl for at flytte til en anden by for dét at bo sammen med sin ægtefælle. Idet hjemmet er kendetegnet ved, at ægtefællerne hovedsageligt opholder sig dér sammen, kan man sige, at fru Louwage fra april 1971 og senere boede i sit hjem, i dette tilfælde ægtefællernes ét-værelses lejlighed i Bruxelles, og at lejligheden i Luxembourg derved samtidig mistede sin ka-

rakter af hjem for at blive et sekundært opholdssted.

Bilag VII, artikel 10 har til formål at give hjemmel for dækning af de nødvendige og midlertidige udgifter, der følger af den dobbelte husholdning for den tjenestemand, der midlertidigt er tvunget til at bo alene på hotel eller i en lejlighed nr. 2, hvor hans nye arbejdssted er, mens resten af familien (ægtefælle og børn) fortsat bor ved den gamle arbejdsplads. I dette tilfælde er det givet, at tjenestemanden kan godtgøre »ikke fortsat at kunne bebo sit hjem«.

Men sådan forholder det sig ikke i denne sag. Fra 1. april 1971 var ægtefællerne Louwages hjem ikke længere i Luxembourg. De foretrak i nogle måneder at bo i en lille ét-værelses lejlighed og i øvrigt at beholde deres gamle lejlighed i Luxembourg som weekendopholdssted. Hvis de allerede i april 1971 havde kunnet oprette fælles bopæl i huset i Overijse, forudsat at det var blevet færdigbyg-

get, og iværksætte flytningen af deres bohav, havde sagsøgerinden, fordi flytningen af det fælles bohav allerede havde fundet sted, ikke ment sig berettiget til at ansøge om dagpengene i henhold til bilag VII, artikel 10.

Reelt munder sagsøgerindens anbringender ud i, at hun ønsker at holde sagsøgte ansvarlig for, at huset i Overijse ikke kunne bebos fra april 1971.

I tilslutning til den således gengivne retsmøderapport fandt de mundtlige forhandlinger sted i retsmødet den 15. november 1973.

Sagsøgerne har været repræsenteret af Victor Biel, advokat ved storhertugdømmet Luxembourgs Cour Supérieure de Justice, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber af sin juridiske rådgiver, Joseph Griesmar, som befuldmægtiget.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. december 1973.

Præmisser

- 1 Ved stævning indgivet den 29. juni 1973 har sagsøgerne anmodet Domstolen om annullation af de beslutninger, der er indeholdt i en skrivelse af 25. oktober 1972 fra chefen for afdelingen »Individuelle rettigheder, privilegier«, hvorved der blev meddelt afslag på at lade bestemmelserne i artiklerne 5, 9 og 10 i tjenestemandsvedtægtens bilag VII finde anvendelse på dem;
- 2 under sagens forløb har sagsøgerne frafaldet visse led i deres påstand, samtidig med at der er blevet givet dem indrømmelser på andre punkter;
- 3 sagens to resterende stridspunkter omhandler ægtefællen fru Louwages ønske om at opnå dels godtgørelse for de flytteudgifter, der er en følge af hendes overflytning fra tjenesten ved Europa-Parlamentet i Luxembourg til Kommissionen i Bruxelles, og dels betaling af dagpenge for perioden fra 5. april 1971, hvor hun startede sin midlertidige tjeneste i anden stilling hos Kommissionen, indtil den 27. januar 1972, hvor hendes flytning fandt sted.

Vedrørende det første led i påstandene

- 4 Ægtefællen fru Louwage kræver fuld godtgørelse for udgifterne til flytningen af det fælles bohave, et beløb på 24 600 bfr.;
- 5 sagsøgte støtter sig på det princip, at godtgørelse af flytteudgifter tilkommer begge ægtefællerne men ikke enhver af dem med det fulde beløb, og kan derfor kun anerkende at skyldes et beløb, der svarer til forskellen mellem de reelle flytteomkostninger og de dagpenge, som ægtefællen hr. Louwage har modtaget som et skønsmæssigt stipuleret beløb, eftersom han ikke var flyttet i det år, der fulgte efter hans tiltrædelse;
- 6 ægtefællen hr. Louwage har fra den 1. april 1969, hvorfra hans fastansættelse regnes, og indtil den 27. september 1969 som dagpenge modtaget 36 000 bfr., hvoraf 14 650 bfr. efter sagsøgte mening udgør det beløb, der svarer til de fiktive flytteudgifter;
- 7 denne antagelse støtter sagsøgte på ordlyden af et internt direktiv af 17. marts 1971 fra Kommissionen, hvorefter der fra den 5. marts 1969 gælder den regel at »den tjenestemand der, selv om han har modtaget tilladelse dertil, ikke er flyttet i det år, der følger efter hans fastansættelse ... er berettiget til dagpenge i en periode på 6 måneder ... fra den syvende måned op til et beløb, der svarer til de fiktive flytteudgifter, dog ikke ud over en periode af maksimalt seks måneder«;
- 8 ved skrivelse af 14. maj 1969 meddelte administrationen sagsøgeren tilladelse til at flytte inden for en frist på et år regnet fra tidspunktet for fastansættelsen, dvs. inden den 1. april 1970;
- 9 i henhold til artikel 10 i vedtægtens bilag VII kan dagpenge udbetales til en tjenestemand, der er familieforsørger, i en periode på 180 dage;
- 10 den nævnte skrivelse af 14. maj 1969 begrænsede i sagsøgerens tilfælde dagpengene til fire måneder regnet fra meddelelsen om flyttetilladelsen, dvs. indtil den 27. september 1969;

- 11 den ovenfor citerede ordlyd af Kommissionens interne direktiv angiver, at sagsøgeren var berettiget til dagpenge i en periode på seks måneder, dvs. fra den 1. april 1969 til den 1. oktober 1969, og derefter fra den syvende måned op »til et beløb, der svarer til de fiktive flytteudgifter«;
- 12 selv om et internt direktiv ikke kan betragtes som en retsregel, som administrationen i alle tilfælde skal overholde, indeholder det dog retningslinjer for administrationens praksis, som denne ikke kan tilsidesætte uden begrundelse, idet principperne om den ligelige behandling ellers ville blive krænket;
- 13 den første periode på seks måneder skal regnes fra tjenstemandens fastansættelse;
- 14 det må lægges til grund, at ægtefællen hr. Louwage blev fastansat med virkning fra 1. april 1969;
- 15 følgelig skal dagpengene beregnes fra denne dato;
- 16 først fra 1. oktober 1969 skulle de have været udbetalt »op til et beløb, der svarer til de fiktive flytteudgifter«;
- 17 imidlertid er det ikke bestridt, at de ikke er udbetalt sagsøgeren efter den 27. september 1969;
- 18 det er følgelig godtgjort, at sagsøgeren aldrig har modtaget noget beløb som fiktive flytteudgifter;
- 19 klagen er herefter berettiget, hvad angår det første led i påstandene.

Vedrørende det andet led i påstandene

- 20 Sagsøgerinden hævder, at hun i henhold til den daværende udformning af vedtægtens bilag VII, artikel 10 er berettiget til dagpenge for perioden mellem hendes første ansættelse i Bruxelles og flytningen;

- 21 denne artikel bestemmer, at »den tjenestemand, der godtgør ikke fortsat at kunne bo i sit hjem, og som ikke er flyttet til sit tjenestested, er berettiget til dagpenge i en periode på højst 12 måneder. . . «;
- 22 administrationen bestrider, at sagsøgerinden i nærværende tilfælde ikke fortsat har kunnet bo i sit hjem, som ved hendes ankomst til Bruxelles skulle være blevet genoprettet i den ét-værelses lejlighed, som hun flyttede ind i sammen med sin mand;
- 23 sagsøgerinden har svaret, at familiens hjem fortsat var i Luxembourg, eftersom man ikke kunne indlade sig på en flytning af det fælles bohavn til Bruxelles, så længe hun kun midlertidigt gjorde tjeneste i anden stilling;
- 24 i øvrigt skulle administrationen ved ikke at have meddelt sagsøgerinden den flyttetilladelse, som hun havde ansøgt om, have bekræftet, at den endnu ikke havde nogen beslutning i så henseende;
- 25 dagpengene sigter bl.a. på den situation, der opstår, når tjenestemanden er forpligtet til at tage ophold et andet sted end hans hidtidige bopæl, uden at han dog kan opgave denne;
- 26 sagsøgte har ikke godtgjort, at det ikke forholdt sig således;
- 27 det er ikke afgørende, at tjenestemanden på det sted, hvor hun midlertidigt forretter tjeneste i anden stilling, sammen med sin mand, der ligeledes er tjenestemand, er flyttet ind i en foreløbig bopæl; når det må lægges til grund, at begges familiebolig stadig befinder sig i Luxembourg;
- 28 eftersom flytningen ikke havde fundet sted inden den 27. januar 1972, burde der være udbetalt dagpenge til sagsøgerinden inden for vedtægtens grænser;
- 29 klagen er således berettiget, hvad angår det andet led i påstandene.

Vedrørende sagsomkostningerne

- 30 I henhold til artikel 69, paragraf 2 i procesreglementet dømmes den tabende part til at afholde sagens omkostninger;
- 31 da sagsøgte ikke har fået medhold i sine indsigelser, bør denne part pålægges sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser,

under henvisning til procesdokumenterne,
 efter at have hørt den refererende dommers rapport,
 efter at have hørt parternes mundtlige indlæg,
 efter at have hørt generaladvokatens forslag til afgørelse,
 under henvisning til tjenestemandsvedtægten, særlig dennes bilag VII,
 artiklerne 9 og 10,
 under henvisning til protokollen vedrørende statuten for Domstolen,
 under henvisning til procesreglementet for De europæiske Fællesskabers Domstol, særlig dennes artikel 69,

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (første afdeling)

idet den forkaster enhver anden videregående eller hermed uforenelig påstand

1. Den beslutning, hvorved Kommissionen afslog at godtgøre sagsøgerne flytteudgifter med 24 600 bfr., annulleres
2. Den beslutning, hvorved Kommissionen afslog at udbetale sagsøgerinden dagpenge for perioden mellem 5. april 1971 og 27. januar 1972, annulleres.
3. Kommissionen afholder samtlige sagens omkostninger.

Donner

Monaco

Ó Dálaigh

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 30. januar 1974.

A. Van Houtte
 Justitssekretær

A. M. Donner
 Formand for første afdeling